

تحلیل محتوای بیانات رهبری در دیدار شرکت کنندگان در

مسابقات بین المللی قرآن

معاونت پژوهش و برنامه ریزی

دفتر مطالعات و تحقیقات

تحلیل محتوای کمی و کیفی فرمایشات مقام معظم رهبری در

شرکت کنندگان در مسابقات بین المللی قرآن

معاونت پژوهش و برنامه ریزی

دفتر مطالعات و تحقیقات

بهمن ماه ۱۴۰۳

رهبر معظم انقلاب اسلامی در دیدار اساتید، قاریان، و حافظان برتر شرکت کننده در چهل و یکمین دوره مسابقات بین‌المللی قرآن و قشربانی از مردم، قرآن را معجزه جاودانه نبی مکرم اسلام خواندند و **توکل حقیقی به پروردگار**، را عامل تحقق هر امر محالی دانستند.

معظم له در این دیدار با تبریک میلاد ابا عبدالله الحسین (ع)، استمرار اعجاز قرآنی و نبوی را برکت عظیمی برای انسان و عالم وجود برشمرده و فرمودند هنگام مراجعه و تلاوت قرآن باید توجه کامل داشت که با **معجزه رسول خاتم روبه‌رو هستیم**، ایشان همچنین **لفظ، نظم، مفاهیم، بیان سنت‌های الهی و همه چیز قرآن** را معجزه خواندند و بیان کردند اگر از این معجزه عظیم بهره‌گیری شود، همه مشکلات بشر برطرف می‌شود و زندگی جوامع بشری سامان می‌یابد.

وی همچنین در ادامه بیاناتشان در تبیین مفهوم قرآنی «**توکل**» گفتند: به فرموده کلام‌الله مجید، هر کس به خدا توکل کند خدا برای او کافی است؛ بنابراین اگر شروط توکل رعایت شود، این وعده الهی حتماً تحقق می‌یابد و اعتماد و یقین به وعده‌های صادق الهی را شرط ذهنی توکل بوده و باید بدون هیچ‌گونه سوءظن، یقین داشت که به اذن پروردگار، هر امر محالی ممکن خواهد شد.

مطابق روال سخنرانی‌های اخیر ولی امر مسلمین، در خصوص مسئله غزه، ایشان فرمودند پیروزی مردم غزه بر رژیم صهیونیستی و رژیم آمریکا نمونه‌ای از تحقق امر محال است و اگر گفته می‌شد مردم منطقه کوچک غزه با قدرت بزرگی مثل آمریکا می‌جنگند و بر آن پیروز می‌شوند، هیچکس باور نمی‌کرد اما این امر محال به اذن پروردگار محقق شد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای شرط دوم برای تحقق آیه «**مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ**» را حضور در میدان عمل خواندند و افزودند: خداوند در هر کاری، بخشی را بر عهده انسان گذاشته است و اگر علاوه بر یقین ذهنی به وعده‌های پروردگار، این وظایف هم انجام شود، بدون تردید هر کاری حتی اگر محال باشد، ممکن خواهد شد.

رهبر انقلاب با تأکید بر ضرورت **صبر و مجاهدت** برای حصول نتیجه، صبر و تلاش ۴۶ ساله ملت ایران در مقابل صف‌آرایی همه مستکبرین جهان را باعث رشد همه‌جانبه کشور برشمردند و فرمودند **ملت ایران نه تنها در این رویارویی ضربه ندید بلکه در همه زمینه‌ها رشد و پیشرفت کرد.**

آنچه در ادامه می‌آید تحلیل اجمالی بر بیانات رهبری و برجسته کردن نکات کلیدی و تحلیل واژگان پر بسامد است که ان‌شاءالله مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

بخش اول: متن بیانات

الف - اوج فضیلت قرآنی و ارزش این کتاب مقدس آسمانی

درباره‌ی کلام‌الله مجید، بزرگان و علما هزاران نکته‌ی پرمغز و شیرین گفته‌اند و هزاران هزار نکته‌ی ناگفته همچنان باقی است. هر چه درباره‌ی قرآن عرض بکنیم، به اوج فضیلت قرآنی و ارزش این کتاب مقدس آسمانی نخواهیم رسید. آن نکته این است که ما هر وقت به قرآن مراجعه میکنیم، توجّه داشته باشیم که قرآن معجزه‌ی پیغمبر است. قرآن معجزه است؛ یعنی خدای متعال به وسیله‌ی قرآن، اثبات نبوّت نبیّ مکرم اسلام را کرده؛ این مسئله‌ی خیلی مهمّی است. [قرآن] معجزه‌ی خالده است. فرق این معجزه با معجزات دیگر انبیا این است که آن معجزات مال دوران خود آن نبیّ مکرم بود، و مشاهده‌ی معجزه‌ی الهی مخصوص به همان مردم بود؛ ناچه‌ی صالح را فقط مردم آن زمان دیدند، عصای موسی^ع را فقط مردم آن زمان دیدند، بقیّه خبرش را شنفتند؛ لکن معجزه‌ی پیغمبر را در طول تاریخ و تا هزاران سال دیگر، خود مردم جلوی چشمشان مشاهده میکنند، این معجزه را به چشم خودشان می‌بینند. این استمرار اعجاز قرآنی و اعجاز نبوی یک برکت عظیمی است برای عالم انسانیت، برای عالم وجود.

معجزه‌ی پیغمبر را در طول تاریخ و تا هزاران سال دیگر، خود مردم جلوی چشمشان مشاهده میکنند

ب - عرصه‌های اعجاز قرآن کریم در بیانات رهبری

عرصه‌های اعجاز قرآن

بیان قرآن از سنت‌های
عالم وجود

خبر قرآن از گذشته و
آینده

خبر دادن از
بطون انسان

مفاهیم
قرآن

لفظ قرآن

نظم قرآن

ج- قرآن همه چیزش معجزه است

قرآن همه چیزش معجزه است؛ لفظ قرآن معجزه است، نظم قرآن معجزه است، مفاهیم قرآن معجزه است، خبر قرآن از گذشته و آینده معجزه است، بیان قرآن از سنت‌های عالم وجود معجزه است، از بطون انسان خبر دادن معجزه است؛ همه چیز قرآن معجزه است؛ ما از این معجزه‌ی بزرگ باید بهره ببریم، استفاده کنیم. اگر سامان خواهد رسید، همه‌ی درسهای قرآن برای بشر، درسهای غیر از معارف بلندی است که فقط دسترسی به آن ممکن است؛ میکنیم، همین ظواهر قرآن است، میفهمیم، همین «وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ» است؛ اینها برای آحاد بشر قابل استفاده است؛ قرآن را با این دید نگاه کنیم.

لفظ قرآن
نظم قرآن
مفاهیم قرآن
خبر قرآن از گذشته و آینده
بیان قرآن از سنت‌های عالم وجود
از بطون انسان خبر دادن
و همه چیز قرآن معجزه است

د- معنای معجزه و جاودان بودن قرآن در بیانات رهبری

قرآن معجزه جاودان پیامبر اکرم (ص)

معنای معجزه بودن:

خدا به واسطه قرآن اثبات نبوت
نبی مکرم اسلام را کرده است

معنای جاودانه بودن:

قرآن را در طول تاریخ و تا هزاران
سال دیگر مردم مشاهده می کنند

ه- توکل از منظر قرآن کریم

مثلاً قرآن میفرماید: وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ؛ اگر به خدای متعال توکل کردید، یعنی تکیه کردید و اعتماد کردید، خدا برای شما کافی است و به هیچ وسیله‌ی دیگری، به هیچ عامل دیگری برای رسیدن به

توکل به خدا و ترتب اثر بر توکل به خدا، دارای یک شرط ذهنی، و یک شرط عملی و واقعی است

مقصود احتیاج ندارید. خب این یک درس مهم و کلی است؛ منتها باید تدبّر کرد. یعنی چه «اگر توکل کردیم، به عامل دیگری احتیاج نداریم»؟ در چه شرایطی، با چه وضعی این حقیقت قطعی و مسلّم تحقق پیدا میکند؟ این را از خود قرآن باید پرسید؛ خود قرآن این را برای ما مشخص میکند. توکل به خدا و ترتب اثر بر توکل به خدا، دارای یک شرط ذهنی، و یک شرط عملی و واقعی است. اگر این دو شرط تحقق پیدا کرد، آن وقت «وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ»؛ یعنی محتاج هیچ عامل دیگری نخواهید بود.

و- شرط ذهنی توکل به خدا

شرط ذهنی این است که شما اعتماد داشته باشید به صدق وعده‌ی الهی؛ وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا؛ این را معتقد باشید. معتقد باشیم که وعده‌ی الهی، وعده‌ی صادق و قاطع است؛ این جزو زمینه‌های ذهنی توکل است؛ [اگر]

شما ملاحظه میکنید که خدای متعال مذمت میکند کسانی را که به ظَنُّ السَّوِّ عَلَيْهِمْ دائِرَةُ السَّوِّ وَ لَهُمْ جَهَنَّمُ وَ سَاءَتْ مَصِيرُهُ؛ یعنی سوءظنّ به وعده‌ی الهی نباید وجود داشته باشد. معتقد باشیم که اینکه میفرماید «وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ» راست است؛ این اعتماد را باید داشته باشیم؛ این شرط ذهنی است.

شرط ذهنی این است که شما اعتماد داشته باشید به صدق وعده‌ی الهی

این نباشد، توکل پیدا نمیشود. لذا متعال مذمت میکند کسانی را که به ظَنُّ السَّوِّ عَلَيْهِمْ دائِرَةُ السَّوِّ وَ لَهُمْ جَهَنَّمُ وَ سَاءَتْ مَصِيرُهُ؛ یعنی سوءظنّ به وعده‌ی الهی نباید وجود داشته باشد. معتقد باشیم که اینکه میفرماید «وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ» راست است؛ این اعتماد را باید داشته باشیم؛ این شرط ذهنی است.

در آن شرط ذهنی، یقین داشته باشیم که با اذن خدا محال ممکن میشود؛ چیزی که به نظر محال میرسد، ممکن میشود؛ این را یقین داشته باشیم. خیلی از چیزها در عالم موجود ما و زندگی ما جزو محالات است؛ مثلاً زنده شدن مرده جزو محالات است.

یقین داشته باشیم که با اذن الهی، اراده بفرماید، این امر محال

در آن شرط ذهنی، یقین داشته باشیم که با اذن خدا محال ممکن میشود

اگر خدای متعال اذن بدهد و

میشود ممکن، میشود واقع؛ همچنان که خود قرآن یک جا از قول حضرت عیسیٰ^۱ و یک جا از قول خود خداوند متعال این را برای ما نقل کرده: اَنِّي اَخْلَقْتُ لَكُمْ مِنَ الطِّينِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَاَنْفُخُ فِيهَا فَيَكُونُ طَيْرًا بِاِذْنِ اللَّهِ؛ با گل یک شکل کبوتری را، حیوانی را، پرنده‌ای را میسازم، بعد در او میدم، کبوتر میشود؛ این جزو محالات نیست؟ اما باذن الله این محال ممکن میشود. «وَأُبْرِئُ الْاَكْمَهَ وَالْاَبْرَصَ وَ اُحْيِي الْمَوْتَى بِاِذْنِ اللَّهِ» - «اَکْمَه» یعنی کور مادرزاد

— کور مادرزاد را بینا میکنم، مرده را زنده میکنم باذن الله؛ این [جور] است. این را معتقد باشد که با اذن الهی همه‌ی محالات عالم، و چیزهایی که به نظر نمیرسد بتواند تحقق پیدا کند، تحقق پیدا میکنند. [یا این آیه:] «كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ»؛ عده‌ی کمی میتوانند بر عده‌ی زیادی پیروز بشوند باذن الله؛ این [جور] است دیگر. «فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ»؛ یک گروه کمی دُوروبرِ طالوت توانستند باذن الله غلبه پیدا کنند بر یک دشمن گردن کلفت؛ یعنی باذن الله غزه غلبه پیدا میکند بر رژیم صهیونیستی و رژیم آمریکا؛ این [جور] است دیگر؛ [این] محال نبود؟ اگر به شما میگفتند که بنا است غزه‌ی یک وجبی، با قدرت بزرگی مثل قدرت نظامی آمریکا مواجه بشود، روبه‌رو بشود و با هم بجنگند، و غزه غلبه کند بر او، شما باور میکردید؟ باور نمیکردید؛ این جزو محالات است اما باذن الله این کار ممکن است. این شرط ذهنی لازم است؛ یعنی بایستی این را بدانیم که همه‌ی محالات موجود عالم، با اذن الهی، با اراده‌ی الهی قابل تحقق است، و ممکن است تحقق پیدا کند؛ این شرط ذهنی است.

ز- شرط عملی توکل بر خدا

شرط عملی این است که برای پدید آمدن این رخداد، این حادثه، خدای متعال یک بخش کار را به عهده‌ی خود انسان میگذارد. این جوری نیست که بنشینیم داخل منزلمان، بعد بگوییم خب «كَمْ مِنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةً كَثِيرَةً بِإِذْنِ اللَّهِ»؛ نه، یک بخشی از کار به عهده‌ی ما

شرط عملی این است که برای پدید آمدن این رخداد، این حادثه، خدای متعال یک بخش کار را به عهده‌ی خود انسان میگذارد

است، همچنان که در همان قضیه‌ی حضرت عیسیٰ^ع بالاخره یک بخش کار به عهده‌ی حضرت عیسیٰ^ع بود؛ ساختن آن پرنده با گل؛ این کار را حضرت عیسیٰ^ع باید انجام میداد؛ اگر انجام نمیداد، پرنده‌ای به وجود نمی‌آمد؛ این بخش به عهده‌ی او است. اگر چنانچه حضرت موسیٰ^ع (علیه السلام) عصا را روی زمین پرتاب نمیکرد، آن اتفاق نمی‌افتاد: «وَمَا تِلْكَ يَمِينُكَ يَا مُوسَىٰ» * «قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ عَلَيْهَا وَأَهُشُّ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيَ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَىٰ» * «قَالَ أَلْقِهَا يَا مُوسَىٰ» * «فَالْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ»؛ «أَلْقِهَا» لازم است. [فرمود:] عصا را بینداز؛ وقتی عصا را انداختی، آن وقت نتیجه حاصل خواهد شد، معجزه رخ خواهد نمود، امر محال — یعنی تبدیل چوب به اژدها — تحقق پیدا خواهد کرد. پس این شرط عملی است: باید یک بخشی از کار را به عهده بگیریم. ان یکن منکم عشرون صابرون یغلبوا مائین؛ این را قرآن نقل میکند از تکلیفی که به مسلمانهای صدر اول شد: کم هم اگر باشید، میتوانید بر بسیار غلبه کنید.

لازمه اثر بخشی توکل

شرط ذهنی

اعتماد کردن به صدق وعده الهی و یقین داشتن به اینکه با اذن خدا چیزی که به نظر محال می‌رسد، ممکن می‌شود

شرط عملی

باید بخشی از کار را به عهده بگیریم

ط- راه حل مشکلات ملت ایران

ما ملت ایران، ما امت اسلامی، ما جامعه‌ی بشری، امروز مشکلاتی داریم که بعضی از این مشکلات، به نظر غیر قابل حل می‌رسد؛ نه، حلش همین است: **وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ**؛ توکل به خدا کنیم، با این دو شرط: اولاً یقین داشته باشیم، اعتماد شدیم، خدای متعال ما را میدان بشویم: **فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ** اصحاب موسی^ع فرمود: **فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ**؛ اما وارد نشدند، غلبه هم پیدا نکردند. اگر آن بخشی را که به عهده‌ی شما است انجام دادید، مطمئناً به آن نتیجه خواهید رسید و خدای متعال آن وعده را عمل خواهد کرد.

دو شرط توکل:

* اولاً یقین و اعتماد داشته باشیم که اگر وارد میدان شدیم، خدای متعال ما را کمک خواهد کرد
* ثانیاً وارد میدان بشویم

ی- تقابل با استکبار

امروز ما در مقابل استکبار قرار داریم؛ [البته] نه فقط ما ملت ایران. فرق ملت ایران با بسیاری از ملتهای دیگر این است که ملت ایران این جرئت را دارد که بگوید آمریکا متجاوز است، آمریکا دروغ‌گو است، آمریکا فریب‌کار

است، آمریکا مستکبر است و «مرگ بر آمریکا»، [در حالی که] دیگران حس میکنند که آمریکا دروغ گو است، حس میکنند که فریب گر است، حس میکنند استعمارگر است، حس میکنند متجاوز است، حس میکنند که به هیچ اصلی از اصول انسانی پایبند نیست، [اما] جرئت نمیکنند این را بیان کنند، جرئت نمیکنند در مقابل او بایستند. خیلی خب، سهم خودشان را انجام نمیدهند؛ وقتی انجام ندادند، نتیجه حاصل نمیشود. باید سهم خود را انجام داد، باید صبر داشت، باید مجاهدت داشت و تلاش کرد تا اینکه به این نتایج رسید.

ک- پیشرفت معنوی جمهوری اسلامی ایران

ملت ایران، در طول این چهل و چند سال، صبر کرده، تلاش کرده، همه‌ی قدرتهای مستکبر دنیا در مقابلش صف کشیدند، علیه او تلاش کردند، کار کردند اما ملت ایران نه فقط ضربه ندیده، [بلکه] پیش رفته، ترقی کرده، رشد کرده؛ ایران امروز، ایران چهل سال قبل نیست؛ ما در همه‌جهت رشد کرده‌ایم. حالا بعضی‌ها میگویند در جهات معنوی [رشد نکرده‌ایم]؛ نه، در جهات معنوی هم بفرمایید: این نمونه‌ی قرآنی‌اش است. [وقتی] این بچه‌ها قرآن میخوانند، انسان از خواندن اینها لذت میبرد؛ حافظ قرآن و تالی قرآن [هستند]. زمان جوانی ما در مشهد، ما هم اهل قرآن بودیم، ما هم جلسه‌ی قرآن داشتیم [اما] تعداد کسانی که میتوانستند قرآن تجویدی خوب بخوانند، حقیقتاً در همه‌ی مشهد به ده نفر نمیرسید. امروز هزاران جوان در سرتاسر کشور، قرآن تجویدی قوی خوب [میخوانند]، هزاران نفر حافظ [هستند]؛ امروز معنویتمان [هم] پیش رفته، قرآن ما هم بحمدالله پیش رفته؛ از جهات مادی هم پیشرفت کرده‌ایم؛ جوانهای ما کارهای گوناگونی انجام داده‌اند، و این پیشرفت ادامه پیدا خواهد کرد و ملت ایران ان شاءالله به برکت توکل بر خدای متعال، به اوج مطلوب خود خواهد رسید.

ب- بخش ویژه بیانات: توکل

۱- معنای توکل

در تعریف توکل به خداوند متعال لازم است توجه خواننده را به مطالب زیر جلب کنیم:

الف) توکل در رابطه فرد با خدا مطرح است. که این رابطه در اعمال انسان تأثیر داشته و رابطه فرد با خدا را نمایان می‌سازد. در حالیکه انسان رابطه خویش با خدا را از طریق دعا، استعاذه، انجام فرایض، و مستحبات نیز نشان می‌دهد، در توکل جنبه‌ای از رابطه فرد با خدا نمایان است که تلویحاً فرد متوکل پیش فرضهایی را پذیرفته است که مهمترین آنها باور و ایمان به قدرت، حکمت و شفقت خداوند به بندگانش می‌باشد. و همین جنبه اعتماد و ایمان است که رابطه توکل گونه را از انواع دیگر رابطه‌ها متمایز می‌کند. برای برجسته کردن همین جنبه است که ملا احمد نراقی در کتاب معراج السعاده توکل را در زیر باب «حُسن ظن به خداوند متعال» شرح می‌دهد. این جنبه

اعتماد از نظر عرفانی بسیار با اهمیت است چون دوستی ارکانی دارد که از مهمترین آنها «اعتماد» است. بخاطر همین درجه بالای توکل است که خداوند توکل کنندگان را دوست می‌دارد. و در قرآن می‌فرماید **أَن اللّهُ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ**.

(ب) **در توکل فرد همچنین به وعده‌های خداوندی در قرآن علم و ایمان دارد و می‌داند که خداوند به اهداف خود خواهد رسید و تلاشهای انسان در راه خدا بی نتیجه نخواهد ماند.** لازمه پیاده کردن توکل در عمل تشخیص وظیفه و برنامه‌های فردی و شخصی از برنامه‌های خداوندی است و تفکیک این امر است که مسئولیت انسان در کوشش و تلاش تا چه حدی است و از چه مرزی دیگر مسئولیت انسان تمام شده تلقی می‌گردد، و فرد باید کار را به کاردان واقعی (یعنی خداوند متعال) واگذار نماید.

(ج) **در توکل همچنین علم به اینکه در چه کارهایی می‌توان توکل نمود و در چه کارهایی توکل دامنه‌اش جاری و ساری نیست لازم است.**

برای روشن شدن محدوده توکل هستی به دو نکته نیز اشاره کنیم:

* از لحاظ عملی انسان بایستی تا آنجا که توان دارد به تدبیر امور پردازد و در جایی که تدبیر امور از عهده‌اش خارج است بایستی به خداوند متعال توکل کند. بین توکل و اقدام عملی برای انجام کارها منافاتی وجود ندارد. می‌توان بر خداوند توکل کرد و از او در حصول مقاصد یاری جست و در عین حال از علل و اسباب نیز برای حصول نتیجه استفاده کرد. هر چند که معنای توکل ترک تدبیر است، ولی ترک تدبیر به معنای ترک استفاده کردن از اسباب نیست، بلکه ترک تدبیر در سطحی بالاتر از اسباب است، در سطح نتایج کار و تقدیرهای بیرون از اختیار ماست.

* از لحاظ اعتقادی انسان می‌باید باور داشته باشد که زمانی کوششهایش مثمرتر خواهند بود که توأم با خداست و مشیت الهی می‌باشد؛ یعنی کوشش انسان برای رسیدن به مطلوب هر چند لازم است ولی کافی نیست و توفیق خداوندی نیز باید با آن قرین گردد تا انسان بتواند به مطلوب خود برسد.

با استفاده از مطالبی که در عبارات فوق بدان اشاره شد توکل را می‌توان چنین تعریف نمود:

«توکل نوعی رابطه فرد با خداوند است که در آن فرد با توجه به اعتقادی که به قدرت، حکمت و رأفت و شفقت خداوند دارد در تمام حرکات و سکنات حضور خدا را در نظر گرفته، و در تمام لحظات برای موفقیت خود از او استمداد می‌کند.» فرد متوکل ضمن استفاده از اسباب و علل مادی و غیر مادی توفیق رسیدن به نتیجه را مشروط به خواست و مشیت الهی دانسته، ضمن اسناد امور و اتفاقات جهان به خواست خداوندی، برای حصول نتیجه به خدا تکیه نموده و اطمینان دارد که خواست خداوند در جهت خیر و صلاح اوست.

(منبع: پرتال جامع علوم انسانی)

بخش سوم: مفاهیم پر تکرار

فراوانی و ابرواژگان در بیانات رهبری

در بیانات رهبری واژه قرآن با ۳۱ بار تکرار بیشترین فراوانی را دارد و واژه گان معجزه، ایران، خدای متعال، آمریکا، الله و توکل در رده های بعدی قرار دارند.

ردیف	واژه	فراوانی
۱	قرآن	۳۱
۲	معجزه	۱۲
۳	خدای متعال	۹
۴	آمریکا	۹
۵	الله	۸
۶	توکل	۸
۷	ملت	۸
۸	باذن الله	۷
۹	عالم	۶
۱۰	محال	۶

بخش چهارم: جملات طلایی

- ❖ قرآن معجزه‌ی پیغمبر است. قرآن معجزه است؛ یعنی خدای متعال به وسیله‌ی قرآن، اثبات نبوت نبی مکرم اسلام را کرده؛ این مسئله‌ی خیلی مهمی است. [قرآن] معجزه‌ی خالده است.
- ❖ فرق این معجزه با معجزات دیگر انبیا این است که آن معجزات مال دوران خود آن نبی مکرم بود، و مشاهده‌ی معجزه‌ی الهی مخصوص به همان مردم بود لکن معجزه‌ی پیغمبر را در طول تاریخ و تا هزاران سال دیگر، خود مردم جلوی چشمشان مشاهده میکنند
- ❖ قرآن همه‌چیزش معجزه است؛ لفظ قرآن، نظم قرآن، مفاهیم قرآن، خبر قرآن از گذشته و آینده، بیان قرآن از سنت‌های عالم وجود، از بطون انسان خبر دادن.
- ❖ اگر از قرآن بهره ببریم، زندگی بشر به سامان خواهد رسید، همه‌ی مشکلات برطرف خواهد شد.
- ❖ درسهای قرآن برای بشر، درسهای عملی است، قابل تجربه است.
- ❖ توکل به خدا و ترتب اثر بر توکل به خدا، دارای یک شرط ذهنی، و یک شرط عملی و واقعی است.
- ❖ شرط ذهنی این است که شما اعتماد داشته باشید به صدق وعده‌ی الهی؛ وَ مَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا؛
- ❖ در آن شرط ذهنی، یقین داشته باشیم که با اذن خدا محال ممکن میشود یعنی باذن الله غزه غلبه پیدا میکند بر رژیم صهیونیستی و رژیم آمریکا؛ [این] محال نبود؟ اگر به شما میگفتند که بنا است غزه‌ی یک وجبی، با قدرت بزرگی مثل قدرت نظامی آمریکا مواجه بشود، روبه‌رو بشود و با هم بجنگند، و غزه غلبه کند بر او، شما باور میکردید؟
- ❖ شرط عملی این است که برای پدید آمدن این رخداد، خدای متعال یک بخش کار را به عهده‌ی خود انسان میگذارد
- ❖ ما ملت ایران، ما امت اسلامی، ما جامعه‌ی بشری، امروز مشکلاتی داریم که بعضی از این مشکلات، به نظر غیر قابل حل میرسد؛ نه، حلش همین است: وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ؛ توکل به خدا کنیم
- ❖ یقین داشته باشیم، اعتماد داشته باشیم که اگر وارد میدان شدیم، خدای متعال ما را کمک خواهد کرد.
- ❖ ملت ایران این جرئت را دارد که بگوید آمریکا متجاوز است، آمریکا دروغ گو است، آمریکا فریب کار است، آمریکا مستکبر است و «مرگ بر آمریکا».
- ❖ ملت ایران، در طول این چهل و چند سال، صبر کرده، تلاش کرده، همه‌ی قدرتهای مستکبر دنیا در مقابلش صف کشیدند، علیه او تلاش و کار کردند اما ملت ایران نه فقط ضربه ندیده، پیش رفته، ترقی و رشد کرده.
- ❖ ایران امروز، ایران چهل سال قبل نیست؛ ما در همه‌جهت رشد کرده‌ایم.
- ❖ حالا بعضی‌ها میگویند در جهات معنوی [رشد نکرده‌ایم]؛ نه، در جهات معنوی هم بفرمایید: این نمونه‌ی قرآنی‌اش است. [وقتی] این بچه‌ها قرآن میخوانند، انسان از خواندن اینها لذت میبرد؛
- ❖ جهات مادی هم پیشرفت کرده‌ایم؛ جوانهای ما کارهای گوناگونی انجام داده‌اند، و این پیشرفت ادامه پیدا خواهد کرد و ملت ایران ان شاء الله به برکت توکل بر خدای متعال، به اوج مطلوب خود خواهد رسید.

رهبر انقلاب اسلامی

با اشاره به دروغگو و فریبکار بودن آمریکا، تأکید کردند

راه حل مشکلات؛ اعتماد به خداوند و ورود به میدان

پیروزی غزه بر رژیم صهیونیستی و آمریکا،

محال بنظر میرسید اما به اذن الله محقق شد